

ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ

ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਣੇਪੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਜੋ ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (ਅਧਿਆਇ 12), ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਭਾਵ ‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਵੱਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਅਤੇ ਵਸਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਲੇਵੀਆਂ 13 ਅਤੇ 14 ‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਗਣ ਨਾਲ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਔਰਤ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਧਿਆਇ 15 ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਲੇਵੀਆਂ 13 ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ‘ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਨਾਲ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਵੀਆਂ 14 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ‘ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਮਿਲਣ ਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਸ਼ਬਦ

‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਜਿਹੜਾ ਅਧਿਆਇ 13 ਅਤੇ 14 ਦਾ ਫੋਕਸ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕੀ? ਕੋੜ੍ਹ ਲਈ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘leprosy’) ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

... ਉੱਲੀ ਦੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦਾ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਸੀ ਅਤੇ 1960 ਈਸਵੀ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਾਧ ਅਤੇ ਲਾਇਲਾਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਜੀ. ਏ. ਹੈਨਸਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ‘ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ’ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਣ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਆਰਗਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ [1871-1873 ਵਿਚ]।¹

ਗੋਲਤ ਜੇ ਵੈਨਹਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਅਸਲ ਕੋੜ੍ਹ (ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ) ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਚਮੜੀ ਤੇ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦ ਕਿ ਹੱਡੀਆਂ ਬੇਡੌਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਰੋਗ ਆਮ ਹੈ। ਇਹ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਲਾਇਲਾਜ ਸੀ।²

ਇਹ ਰੋਗ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਸਣੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਹਾਸ ਤੋਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ।^੩

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਜੋਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮੂਸਾ ਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ (ਕੂਚ 4:6, 7)। ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਉਹਨੇ ਮੂਸਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 12:10-15)। ਅਰਾਮੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਨਾਅਮਾਨ ਕੋੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅਲੀਸ਼ਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਚੰਗਿਆਈ ਮਿਲੀ ਸੀ (2 ਰਾਜਿਆਂ 5:1-14)। ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਲੀਸ਼ਾ ਨਾਲ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਕਰਕੇ ਗੋਹਾਜੀ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ (2 ਰਾਜਿਆਂ 5:27)। ਸਾਮਰੀਆ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕੋੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਅਰਾਮੀ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਸੁਣਾਈ (2 ਰਾਜਿਆਂ 7:3-15)। ਉਜ਼ਿਆਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਯਾਜਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ (2 ਰਾਜਿਆਂ 15:5; 2 ਇਤਹਾਸ 26:16-21)। ਇਕ ਮੌਕੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦਸ ਕੋੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਮਰੀ ਸੀ (ਲੂਕਾ 17:12-19)।

ਲੇਵੀਆਂ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਦਾ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*tsara'ath*, *ਤਸਰਾਥ*) ਹੈ। ਸਪਤਤੀ (LXX)⁴ ਅਨੁਵਾਦ *lepra* (ਲੇਪਰਾ) ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ *leprosy* (‘ਲੈਪਰਜ਼ੀ’) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹਰ ਵਾਰੀ ਉਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘‘ਡਾਕਟਰੀ ਕੋੜ੍ਹ’’ ਜਾਂ ‘‘ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ’’ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (13:47; 14:34)। ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਲੀਅਮ ਐੱਚ. ਗਰੇਨ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ: ‘‘ਕੋੜ੍ਹ ਚਮੜੀ ਉੱਤੇ ਨਿੱਕਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਖ਼ਤ ਚੀਜ਼, ਜਾਂ ਰੋਗ, ਨਿੱਕਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਪੱਪੜੀਆਂ ਲਈ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੋਜ ਜਾਂ ਛਾਲਾ ਜਾਂ ਦਾਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’⁵ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਨੂੰ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੋਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।^੬ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇ।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ‘‘ਕੈਂਸਰ’’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ‘‘ਕੈਂਸਰ’’ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜੁਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਵਿਚ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮਾਤਰ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਹੋਰ ਸ਼ਕਲ ਵਿਗਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਵਾਕਫ਼ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਡਾਕਟਰੀ ਕੋੜ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਰ. ਕੇ. ਹੈਰਿਸਨ ਨੇ

ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਧਿਆਇ 13 ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਲੱਛਣਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਿਆ।

ਤੁਲਨਾ ... ਤੋਂ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਵਾਲੇ ਖਤਰਨਾਕ *sāra'at* ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਕੁਝ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਡਾਕਟਰੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ...।⁷

ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਇਹ ਹਾਲਤ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।⁸

ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ NASB ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਹੈ।

ਕੋੜ੍ਹੀ ਲੋਕ (13:1-46)

ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ (13: 1-8)

¹ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ²ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਸੋਜ, ਯਾ ਪਪੜੀ ਯਾ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੋਗ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਰੂਨ ਜਾਜਕ ਦੇ ਕੋਲ ਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਜਾਜਕ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ³ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰੋਗ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਡੂੰਘਾ ਦਿਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ ⁴ਜੇ ਉਹ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਡੂੰਘੀ ਨਾ ਦਿਸੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਨਾ ਹੋਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ⁵ਅਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੋਗ ਓਥੇ ਰਹਿਆ ਅਤੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰਿਆ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ⁶ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਕੁਝ ਗੂੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੋਗ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਨਿਰੀ ਪਪੜੀ ਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੀੜੇ ਧੋ ਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ⁷ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਪਪੜੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਜਾਜਕ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਹੈ, ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਿੱਲਰੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਜਕ ਤੋਂ ਫੇਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ⁸ਅਤੇ ਜੇ ਜਾਜਕ ਵੇਖੇ ਭਈ ਵੇਖੇ, ਉਹ ਪਪੜੀ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ।

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕਿਸੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਰੋਗ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਨਾ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਇਤ 1. ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਨਿਯਮ, ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਾਂਗ ਉਹਨੇ ਇੰਜ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 2. ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਯਾਜਕ ਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ (ਹਾਰੂਨ) ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਯਾਜਕ (ਹਾਰੂਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ)। ਯਾਜਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਵੈਦਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲੇਵੀਆਂ 10: 10 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਕੰਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: "ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਅਸੁੱਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੇਦ ਰੱਖੋ।"

ਇਸ ਵਚਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਯਾਜਕ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਰਕ ਹਨ: (1) ਯਾਜਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਮਾਰੀ ਦੱਸ ਕੇ ਬੀਮਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।^{੧੦} (2) ਯਾਜਕ ਵੱਲੋਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅੰਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਲੱਛਣਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 2 ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਉਹਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਸਰੀਰ¹⁰ ਉੱਤੇ ਭਾਵ ਚੰਮ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੁਝ ਸੋਜ, ਪੱਪੜੀ, ਜਾਂ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕੋੜ੍ਹ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੋਗ¹¹ ਵਰਗਾ ਕੁਝ। ਅਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ, ਭਾਵ ਮੁਆਇਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯਾਜਕ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਹਿਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਚਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਯਾਜਕ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ; ਵਚਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਯਾਜਕ ਅੱਗੇ "ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ" ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਉਹਨੂੰ ਯਾਜਕ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਯਾਜਕ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਚਮੜੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ "ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੋਗ ਵਰਗਾ" ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੋੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਅਸੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਾਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਜਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਵੇਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਖ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਆਇਤ 3. ਪਹਿਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾਰ ਚੰਮ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਚੰਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਕ ਗਈ ਲਗਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਮਾਸ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਬੀਮਾਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਹ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਦਾਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਅਸੁੱਧ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 4-6. ਇਕ ਦੂਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪੇ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ

ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਨਾ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਅਸੁੱਧ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ¹² ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:4)। ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ (ਯਾਜਕ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ) ਉਸ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਫੇਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਜਾਜਕ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਚਮੜੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖਿੱਲਰਿਆ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਅੱਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:5)। ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਚਮੜੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੇਹਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਫੇਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਕੁਝ ਗੂੜਾ ਅਤੇ ਰੋਗ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸੁੱਧ ਆਖ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੀੜੇ ਧੋ ਕੇ ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:6)।

ਆਇਤਾਂ 7, 8. ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਸੁੱਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਿਕਲਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਿੱਕਲ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਜਾਜਕ ਤੋਂ ਫੇਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜੇ ਬੀਮਾਰ ਹੁੰਦਾ (ਭਾਵ ਪਪੜੀ) ਖਿੱਲਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਐਲਾਨਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ 1: ਚਮੜੀ ਤੇ ਸੋਜ (13:9-17)

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਣੇ ਵਿੱਚ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਜਕ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ¹⁰ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਹ ਸੋਜ ਚੰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਲ ਭੀ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸੋਜ ਵਿੱਚ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਭੀ ਹੋਵੇ ¹¹ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣਾ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਆਖੇ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਾ ਰੱਖੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਅਸੁੱਧ ਹੈ ¹²ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੋੜ੍ਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੰਮ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋੜੀ ਕੱਜੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਜਾਜਕ ਵੇਖੇ ¹³ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਧਿਆਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋੜ੍ਹ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੱਜ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਸੁੱਧ ਹੈ, ¹⁴ਪਰ ਜੇ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਸ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸੁੱਧ ਹੈ, ¹⁵ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਕੱਚੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਆਖੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਅਸੁੱਧ ਹੈ, ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ¹⁶ਯਾ ਜੇ ਉਹ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਮੁੜ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਜਕ ਦੇ ਕੋਲ ਫੇਰ ਆਵੇ ¹⁷ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਸੁੱਧ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪੇ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਮ ਨਿਯਮ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 9. ਪੈਰੂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚਮੜੀ ਉੱਤੇ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਚੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਜਕ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 13:2)।

ਆਇਤਾਂ 10, 11. ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਖ਼ਾਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਚੰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਚਿੱਟੀ ਸੋਜ ਹੈ। ਹੋਰ ਦੋ ਲੱਛਣ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਾਲ

ਭੀ ਚਿੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਜ ਵਿਚ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਹੈ ਸੀ ਨਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸੋਜ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣਾ¹³ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬੀਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 12, 13. ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਧੱਬਾ ਇਹ (ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ 'ਚਿੱਟੀ ਸੋਜ' ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ) ਉਸ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋੜੀ ਢੱਕ ਲਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਚਮੜੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨਨ ਚਮੜੀ ਦਾ ਰੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਐਨਾ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੋਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 'ਅਸ਼ੁੱਧ' ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਲਾਈਡ ਐਮ. ਵੂਡਸ ਅਤੇ ਜਸਟਿਨ ਰੋਜਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ 'vitiligo ਜਾਂ psoriasis' ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।¹⁴ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਐਨੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕੋੜ੍ਹ' ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਆਇਤਾਂ 14-17. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦਮੀ ਦੀ ਚਮੜੀ ਤੇ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13: 14, 15)। ਜੇ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਉਲਟ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13: 16, 17)।

ਮਾਮਲਾ 2: ਚਮੜੀ ਤੇ ਫੋੜਾ (13: 18-23)

¹⁸ਉਹ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਚੰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ¹⁹ਅਤੇ ਫੋੜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਿੱਟੀ ਸੋਜ ਯਾ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਚਿੱਟੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਾਲ ਭੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਜਾਏ ²⁰ਅਤੇ ਜਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਭੀ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਇਹ ਫੋੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ²¹ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਿੱਟੇ ਵਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਰਤੀ ਕੁ ਗੂੜ੍ਹਾ ਦਿੱਸੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ²²ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਿੱਲਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਇਹ ਰੋਗ ਹੈ ²³ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਖਿੱਲਰ ਨਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ਫੋੜਾ ਹੈ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ।

ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਛਾਲੇ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਉੱਤੇ ਪਏ ਦਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 18-20. ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਚੰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਫੋੜਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ (13: 18), ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚਿੱਟੀ ਸੋਜ ਜਾਂ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਾਲ ਵੀ ਦਿਸਣ ਲਗ ਪਈ। 'ਸੋਜ' ਜਾਂ 'ਬੱਗੀ ਥਾਂ' ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (13: 19)। ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੰਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਥਾਂ ਵਾਲ ਵੀ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13: 20)।

ਆਇਤ 21. ਧੱਬੇ ਵਾਲੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਤਰੀਕਾ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਧੱਬਾ ਚੰਮ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰੰਗ ਰੜੀ ਕੁ ਗੂੜ੍ਹਾ (ਭਾਵ ਧੱਬੇ ਦਾ ਰੰਗ ਓਨਾਂ ਤਿੱਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੀ) ਹੋਣ ਤੇ ਯਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 22, 23. ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਯਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਫੇਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਰੋਗ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਫੇਰ ਤੋਂ ਫੈਲ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨੂੰ ਰੋਗ ਭਾਵ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਆਖਿਆ ਜਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਜੇ ਚਮੜੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਨਾ ਫੈਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫੋੜਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ 3: ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਲਨ (13:24-28)

²⁴ਯਾ ਜੇ ਕੋਈ ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਜਲਨ ਪੈਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਜਲਨ ਦੇ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਲਾਲ ਯਾਂ ਚਿੱਟੀ ²⁵ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਸ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਥਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਜਲਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ, ਸੋ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ²⁶ਪਰ ਜੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਉਸ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਿੱਟਾ ਵਾਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਗੂੜ੍ਹੀ ਦਿੱਸੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜ੍ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ²⁷ਅਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ²⁸ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖਿੱਲਰੇ ਪਰ ਰੜੀ ਕੁ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਲਨ ਦੀ ਸੋਜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਜਲਨ ਕਰਕੇ ਲਾਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਸਾਫ਼ ਗੱਲ ਜਲਨ ਜਾਂ ਸਾੜ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚਮੜੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 24-28. ਜਲਨ ਨਾਲ ਚੰਮ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਸਨ। (1) ਚਮੜੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪਤਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਰਣ ਫੋੜਾ ਸੀ; ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ‘ਜਲਨ’ ਸੀ। (2) ਇਸ ਕਾਰਣ ਨੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚਿੱਟੀ ਬੱਗੀ ਥਾਂ, ਕੁਝ ਕੁਝ ਲਾਲ ਯਾਂ ਚਿੱਟੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (13:24)। (3) ਇਹ ਥਾਂ ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦੋ ਲੱਛਣ ਹਨ, ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੱਛਣ ਉਹੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ: ਤਕਲੀਫ਼ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਅਤੇ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਚਮੜੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਚੰਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ (13:25)।

ਮੁਆਇਨੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। (1) ਜੇ ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਦੋ ਲੱਛਣ ਆ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:25)। (2) ਜੇ ਉਸ ਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚਿੱਟਾ ਵਾਲ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਗ ਸਿਰਫ਼

ਚੰਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦਾ ਰੰਗ ਰੜੀ ਕੁ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਤਾਂ ਜਲਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:26)। (3) ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਯਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਖਮ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਐਲਾਨਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:27) ਅਤੇ ਜੇ ਨਾ ਫੈਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਬੱਗੀ ਥਾਂ ਰੱਤੀ ਕੁ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:28)।

ਮਾਮਲਾ 4: ਸਿਰ ਜਾਂ ਠੋਡੀ ਉੱਤੇ ਦਾਗ (13:29-37)

²⁹ਜੇ ਕਦੀ ਮਨੁੱਖ ਯਾ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਯਾ ਠੋਡੀ ਉੱਤੇ ਦਾਗ ਹੋਵੇ ³⁰ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤਲਾ ਪਿੱਲਾ ਵਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਹ ਇੱਕ ਸੇਣੂਆ, ਅਰਥਾਤ ਸਿਰ ਯਾਂ ਠੋਡੀ ਉੱਤੇ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ³¹ਅਤੇ ਜੇ ਜਾਜਕ ਸੇਣੂਏ ਦੇ ਰੋਗ ਉੱਤੇ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਲਾ ਵਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਸੇਣੂਏ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ³²ਅਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਜੇ ਉਹ ਸੇਣੂਆ ਖਿੱਲਰ ਨਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਓਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਿੱਲਾ ਵਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਓਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੇਣੂਆ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ³³ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏ ਪਰ ਉਸ ਸੇਣੂਏ ਨੂੰ ਉਹ ਮੁੰਨ ਨਾ ਸੁੱਟੇ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਣੂਆ ਹੈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰ ਹੇਠ ਰੱਖੇ ³⁴ਅਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਜਕ ਉਸ ਸੇਣੂਏ ਨੂੰ ਫੇਰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਜੇ ਸੇਣੂਆ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚੰਮ ਨਾਲੋਂ ਡੂੰਘਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੀੜੇ ਧੋਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ³⁵ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਸੇਣੂਆ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਿੱਲਰ ਜਾਏ ³⁶ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਜੇ ਉਹ ਸੇਣੂਆ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਪਿੱਲੇ ਵਾਲ ਨੂੰ ਭੀ ਨਾ ਭਾਲੇ, ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ³⁷ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ ਉਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੇਣੂਆ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਵਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੇਣੂਆ ਚੰਗਾ ਹੋਗਿਆ। ਉਹ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਦਾ ਅਗਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਅਤੇ ਠੋਡੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 29. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਰੋਗ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਤੀਵੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਅਗਲੇ ਖ਼ਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ)।¹⁵ ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਦਾਗ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ (ਜਲਨ ਜਾਂ ਫੋੜਾ), ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਗ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਵਾਲ ਜਾਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਠੋਡੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। (13: 40 ਤੋਂ, ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਖ਼ਰੀ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸਿਰ ਤੇ ਅਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।)

ਆਇਤ 30. ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ: (1) ਦਾਗ ਦੇ ਚੰਮ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਅਸਰ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ (2) ਵਾਲਾ ਦਾ ਰੰਗ। ਜੇ ਦਾਗ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਡੂੰਘਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਪਤਲਾ ਪਿੱਲਾ ਵਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੋਗ ਨੂੰ ਸੇਣੂਆ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਜਾਂ ਠੋਡੀ ਉੱਤੇ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਰੋਗ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 31-34. ਪਰ ਜੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਡੁੱਘੀ ਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਲਾ ਵਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਅੱਡ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (13:31), ਫੇਰ ਤੋਂ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਸੇਣੂਆ ਖਿੱਲਰ ਨਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਿੱਲਾ ਵਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚੰਮ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮਾਸ ਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ (13:32), ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏ (ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਅਤੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਹੋਰ ਅੱਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ (13:33)। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਰਾਬ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੀੜੇ ਧੋ ਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:34)।

ਆਇਤਾਂ 35-37. ਪੱਪੜੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਰੋਗ ਸਬੰਧੀ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: (1) ਜੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:35, 36)। (2) ਜੇ ਸੇਣੂਆ ਤਾਂ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਲਾ ਵਾਲ ਨਿੱਕਲ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਆਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:37)।

ਮਾਮਲਾ 5: ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ (13:38, 39)

³⁸ਜੇ ਕਦੀ ਮਨੁੱਖ ਯਾ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਅਰਥਾਤ ਚਿੱਟੀਆਂ ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹੋਣ ³⁹ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਵੇਖ ਲਵੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹੋਣ ਕੁਝ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਦਿੱਸਣ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਡੱਬੀ ਥਾਂ ਹੈ ਜੋ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ।

ਦੋ ਆਖ਼ਰੀ ਖ਼ਾਸ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ‘‘ਚੰਮ ਵਿਚ ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ’’ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 38, 39. ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਦਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯਾਜਕਾਂ ਲਈ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਚੰਮ ਵਿਚ ਬੱਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਚਿੱਟੀਆਂ ਬੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਡੱਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਚਮੜੀ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਪੱਫੜ ਛੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਿਕਾਇਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ 6: ਸਿਰ ਦੀ ਗੰਜ ਤੇ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ (ਮਲੀਨਤਾ) (13:40-44)

⁴⁰ਅਤੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲਹਿ ਪਏ ਹਨ ਸੋ ਉਹ ਗੰਜਾਂ ਤਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਭੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ⁴¹ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਹਿ ਪਏ ਹੋਣ, ਜੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਵੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੱਥੇ ਦਾ ਗੰਜਾ ਤਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ⁴²ਅਤੇ ਜੇ ਕਦੀ ਉਸ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ, ਯਾਂ ਗੰਜੇ ਮੱਥੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਲਾਲ ਜਿਹਾ ਫੋੜਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ, ਯਾ ਉਸ ਦੇ ਗੰਜੇ ਮੱਥੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ ⁴³ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੋ, ਜੇ ਫੋੜੇ ਦੀ ਸੋਜ ਉਸ ਦੇ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ, ਯਾ ਉਸ ਦੇ ਗੰਜੇ ਮੱਥੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚਿੱਟੀ ਲਾਲ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ

ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਕੋੜ੍ਹ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ⁴⁴ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ, ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਖੇ, ਉਸ ਦਾ ਰੋਗ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਆਖ਼ਰੀ ਖ਼ਾਸ ਮਾਮਲਾ ਗੰਜੇਪਣ ਅਤੇ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 40, 41. ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੀ ਜਿਹੜਾ ਗੰਜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ? ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣਾ ਅਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗੰਜ ਕੋੜ੍ਹ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਗੰਜਾਪਣ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ। ਪਰ ਯਾਜਕ (ਆਮ ਇਸਰਾਇਲੀ ਦੇ ਨਾਲ) ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੰਜਾਪਣ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੰਜਾ ਆਦਮੀ ਸ਼ੁੱਧ ਸੀ।¹⁶

ਆਇਤ 42. ਫਿਰ ਵੀ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਜਾਂ ਗੰਜੇ ਮੱਥੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਲਾਲ ਜਿਹਾ ਫੋੜਾ ਨਿੱਕਲ ਆਉਣਾ ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ (ਮਲੀਨਤਾ) ਕੋੜ੍ਹ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 43, 44. ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯਾਜਕ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਰੋਗ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਕੋੜ੍ਹ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਚਿੱਟੀ ਲਾਲ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹੀ ਦੱਸ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਤੀਜੇ (13: 45, 46)

⁴⁵ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋੜ੍ਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਓਸ ਦੇ ਲੀੜੇ ਪਾੜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਨੰਗਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਤਲੇ ਹੇਠ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਕੱਜ ਕੇ ਏਹ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰੇ, ‘‘ਅਸ਼ੁੱਧ! ਅਸ਼ੁੱਧ!’’
⁴⁶ ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਉਹ ਰੋਗ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਹੇ, ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ, ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਵਸੇ, ਉਸ ਦਾ ਵਸੇਬਾ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ।

ਕੋੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਕ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਇਹ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਕੋੜ੍ਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ’’ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਆਇਤਾਂ 45, 46. ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁਣ ਤਕ ਦੱਸੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹੀ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਕ ਵਚਨ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕੋੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇਸ ਭਾਗ ਦਾ ਅੰਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲੀੜੇ ਪਾੜੇ ਜਾਣੇ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਨੰਗਾ,¹⁷ ਅਤੇ ਉਤਲੇ ਹੇਠ ਕੱਜ ਕੇ ਇਹ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਜਰੂਰੀ ਸਨ, ‘‘ਅਸ਼ੁੱਧ! ਅਸ਼ੁੱਧ!’’ ਉਹਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਵਸੇ (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 5: 1-4)। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਰਹਿਣੇ ਸਨ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਉਹਦਾ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਸਨ! ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਇਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੋਗ ਹੈ। ਕੱਪੜੇ ਪਾੜ ਦੇਣਾ, ਵਾਲ ਖਲਾਰ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਢੱਕਣਾ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੋਗ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ; ਸੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਮੌਤ ਭੋਗ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ‘ਅਸੁੱਧ’ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਡੇਰਾ ‘ਪਵਿੱਤਰ’ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ਸੀ ਜੋ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਵਾਸ ਸੀ। ਕੋੜੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੇ ਅਸੁੱਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋੜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਮੌਤ ਅਤੇ ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ ਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।¹⁸

ਬੇਸ਼ੱਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੋੜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹੀ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਉਹ ਕੋੜੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕੋੜੂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਸੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਫੇਰ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆਉਣਾ ਸੰਭਵ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੋੜੀ ਦੇ ਕੱਪੜੇ (13:47-59)

⁴⁷ਉਹ ਲੀੜਾ ਭੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋੜੂ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਨ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕਤਾਨ ਦਾ ⁴⁸ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਤਾਨ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਉੱਨ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਚੰਮ ਵਿੱਚ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ⁴⁹ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਕਿਸੇ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ ਯਾ ਚੰਮ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਚੰਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਰਾ ਯਾ ਲਾਲ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋੜੂ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ⁵⁰ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ⁵¹ਅਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਉਸ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਚੰਮ ਵਿੱਚ, ਯਾ ਚੰਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕਿਸੀ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਪਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਗ ਇੱਕ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਕੋੜੂ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੁੱਧ ਹੈ ⁵²ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਲੀੜੇ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ, ਉੱਨ ਦਾ ਯਾ ਕਤਾਨ ਦਾ, ਯਾ ਚੰਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਗ ਹੈ ਸਾੜ ਸੁੱਟੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਕੋੜੂ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾਵੇ ⁵³ਅਤੇ ਜੇ ਜਾਜਕ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਉਹ ਰੋਗ ਉਸ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਣੀ, ਨਾ ਉੱਣਨੀ, ਨਾ ਚੰਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਿੱਲਰਿਆ ਹੋਵੇ ⁵⁴ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ ਜੋ ਉਸ ਵਸਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਗ ਹੈ ਧੋ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਹੋਰ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖੇ ⁵⁵ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਧੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਸ ਰੋਗ ਦਾ ਰੰਗ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੋਗ ਪਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸੁੱਧ ਹੈ। ਤੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜੀਂ, ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਹਰੋਂ ਯਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਨੰਗਾ ਹੋਵੇ। ⁵⁶ਅਤੇ ਜੇ ਜਾਜਕ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਵੇਖੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਧੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਰੋਗ ਕੁਝ ਗੂੜ੍ਹਾ ਦਿੱਸੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਯਾ ਚੰਮ ਵਿੱਚੋਂ, ਯਾ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਯਾ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਕੱਢੇ ⁵⁷ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚ, ਯਾ ਚੰਮ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਹੈ, ਤੂੰ ਉਸ ਵਸਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਗ ਹੈ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜ ਸੁੱਟੀਂ ⁵⁸ਅਤੇ ਉਹ ਲੀੜਾ ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ, ਯਾ ਕੋਈ ਵਸਤ ਚੰਮ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ ਜੇ ਤੂੰ ਧੋਵੇਂ, ਜੇ ਉਹ ਰੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਧੋਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ⁵⁹ਕਿਸੇ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਨ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਤਾਨ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਤਾਣੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਣਨੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਚੰਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਆਖਣ ਲਈ, ਯਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਆਖਣ ਲਈ, ਕੋੜੂ ਦੇ ਰੋਗ ਦੀ ਬਿਵਸਥਾ ਇਹੋ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੁੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ‘ਕੋੜੂ’ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 47, 48. ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਲੀੜਾ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਠ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਤਾਨ ਦਾ, ਜਾਂ ਤਾਣੀ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਕੋੜੂ ਨਾਲ ਕ੍ਰਸਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਕੀ ਸੀ? ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਰੀਰ ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਡਬਲਯੂ. ਐੱਚ. ਬਲਿੰਗਰ, ਜੂਨੀਅਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਲੱਛਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹੀ ਮੁਆਇਨਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ।’’¹⁹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਕੋੜੂ ਉੱਲੀ ਲੱਗਣਾ, ਸੜਨਾ, ਜਾਂ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।²⁰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਇਤ 55 ਵਿਚ ਇਸ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ‘‘ਅੰਦਰ ਵਧਦਾ ਹੈ’’ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ‘‘ਬਾਹਰੋਂ ਜਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਨੰਗਾ ਕਰ’’ ਦਿੱਤਾ।

ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਉੱਠ ਜਾਂ ਕਤਾਨ ਦੇ ਬਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਾਣੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਉਣਨੀ ਵਿਚ ਵਾਕ ਅੰਸ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਵਾਰ ਵਰਤੇ ਗਏ। ਇਬਰਾਨੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੇ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ‘‘ਤਾਣੀ ਖੱਡੀ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਰੁਖ਼ ਲੱਗੇ ਧਾਗਿਆਂ ਦਾ ਸੈੱਟ’’ ਹੈ ‘‘ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਉਣਦੇ ਹੋਏ ਨਲੀ ਨਿੱਕਲਦੀ ਹੈ।’’²¹ ਇੱਥੇ ‘‘ਤਾਣੀ ਜਾਂ ਉਣਨੀ’’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ‘‘ਕਿਸੇ ਭਾਗ’’ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।²²

ਆਇਤ 49. ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਹ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਕੋੜੂ’’ ਦੇ ਰੋਗ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹਰਾ ਜਾਂ ਲਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰੰਗ ਹੋਣ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋੜੂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਆਇਤਾਂ 50-52. ਜਾਜਕ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਕੋੜੂ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (13:50)। ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਰੰਗ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਲੀੜੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (13:51, 52)।

ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਗਿਣੇ ਚੁਣੇ ਕੱਪੜੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤੇ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਕੂਚ 22:26, 27)। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 53-55. ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਅੱਡ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੇ ਰੋਗ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਪੁਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਹੋਰ ਅੱਡ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:53, 54)। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਤੋਂ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਵਧਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨ ਕੇ ਸਾੜ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:55)।

ਆਇਤਾਂ 56-58. ਜੇ, ਧੋਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੱਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋੜੂ ਦਾ ਰੋਗ ਕੁਝ ਗੂੜ੍ਹਾ ਦਿਸੇ ਤਾਂ ਜਾਜਕ ਨੇ ਉਸ ਲੀੜੇ ਵਿਚ ਦੂਸ਼ਿਤ ਥਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:56)। ਜੇ ਇਹ ਫੇਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋੜੂ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਲੀੜੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (13:57)। ਪਰ ਜੇ ਧੋਤਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਗ ਹਟ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੱਤ

ਹੋਰ ਦਿਨ ਤਕ ਅੱਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ (ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅੱਡ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਧੋਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (13:58)।

ਆਇਤ 59. ਲੇਵੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਕਿਸੇ ਲੀੜੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਨ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਤਾਨ ਦਾ, ... ਭਾਵੇਂ ਚੰਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ... ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੋਗ ਦੀ ਬਿਵਸਥਾ ਇਹੋ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਯਾਜ਼ਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂ ਅਸ਼ੁੱਧ ਦੱਸਣ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਅਧਿਆਇ 13 ਵਿਚ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਣ

ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਅਸਰ ਕਿਸੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਨੂੰ ਚਮੜੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਅਧਿਆਇ 14 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਆਧੁਨਿਕ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਕਿਉ?’’ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਿਉਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਏ, ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਭ ਨਤੀਜਿਆਂ ਸਣੇ? ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੇ?

ਗੁਜ਼ਰੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਛੂਤ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਰੋਗ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸਰਾਏਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਪਰ ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਰੋਏ ਗੇਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ,

ਨਿਦਾਨ ਅਤੇ ਅੱਡ ਕਰਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਡਾਕਟਰੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉੱਤੋਂ-ਉੱਤੋਂ ਪਛਾਣ ਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਠਹਿਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਅੱਡ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਹਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਹੈ।²³

ਲੇਵੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਨਿਯਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ। ਪਾਠਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ‘‘ਕਿਉ?’’ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੁਝ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਰੋਗ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਿਉਂ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਨਹੀਂ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਵੇਖੋ 13:13)। ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਿਉਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਬੋਲਾ ਜਾਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਣਾ (19:14) ਜਾਂ ਪਿੰਗਲਾ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਲਾਚਾਰੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਕ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗ, ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਂ ਜਿੰਨੇ ਬੁਰੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਬੇਹਤਰ ਜਵਾਬ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ‘‘ਅਸ਼ੁੱਧ’’ ਜਾਂ ‘‘ਕੋੜ੍ਹ’’ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਰੋਗ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਵਧੇਰੇ

ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਅਛੂਤ ਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਸਮੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਸਰ ਕਈ ਛੂਤ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਗਈ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਮ ਰੱਖਣਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਭਲਾ ਪਾਪ ‘ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ’ ਹੈ? (ਅਧਿਆਇ 13)

ਲੇਵੀਆਂ 13 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਕੋੜ੍ਹ ਵਰਗਾ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹⁵ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਪਾਪ ਦਾ ਵਧੀਆ ਰੂਪਕ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੋੜ੍ਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਛੂਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਪਾਪ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੋੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪਾਪ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਸੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਡ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਭਲਾ ਪਾਪ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ?’ ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਪਾਪੀ ਹੋਵੇ ਪਾਪ ਇਹ ‘ਲੱਗਾ’ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨੂੰ ਪਾਪ ਨਾਲ ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੱਕੀ ‘ਨਾਂਹ’ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ‘ਹਾਂ’ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ‘ਨਹੀਂ’ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ ਪਾਪ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 18 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਨਾ ਪਾਪ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਦਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬਾਕੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਬਾਬਲ ਵਿਚ ਦਾਨੀਏਲ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਸਕਣਾ, ਸਾਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪ ਭਰਿਆ ਮਾਹੌਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪਾਪੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ। ਲੋਕ ਪਾਪੀ ਤਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕੇ।

ਅੱਜ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਪਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਲੱਗਾ’ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਤਕ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਦੂਜਾ ਜਵਾਬ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਪਾਪ ਨੂੰ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ, ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਪਾਪ ਵਧਦਾ ਹੈ; ਕਈਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੇਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਪ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਪ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਝੁਕਾਅ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਈਏ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਦੱਸਿਆ: ‘ਬੁਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਚੰਗਿਆਂ ਚਲਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:33)। ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਤਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ।

ਸਾਰ। ਭਲਾ ਪਾਪ ਕੋੜ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹੀ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ? ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਪਾਪੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ‘ਹਾਂ’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਪ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਈਏ।

ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਇਆ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਈਏ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ ਦ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ, ਅਨੁਵਾਦ, ਸੰਪਾ. ਜੈਡਰੀ ਡਬਲਯੂ. ਬ੍ਰੈਮਿਲੇ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਜ਼ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1986), 3:103-4 ਵਿਚ ਆਰ. ਕੇ. ਹੈਰਿਸਨ, ‘ਲੀਪਰ, ਲੈਪਰਸੀ।’ ² ਗੋਰਡਨ ਜੇ. ਵੈਨਹਮ, ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਜ਼ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1979), 194-95. ³ ਹੈਰਿਸਨ, 3:103-4. ⁴ ਇਹ ਇਬਰਾਨੀ ਬਾਈਬਲ (ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ) ਦਾ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਈ.ਪੂ. (ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਵਿਚ ਪੁਰਾ ਹੋਇਆ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ⁵ ਮਰਸਰ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦ ਬਾਈਬਲ, ਸੰਪਾ. ਵਾਟਸਨ ਈ. ਮਿਲਸ (ਸੈਕਨ, ਜੌਰਜੀਆ: ਮਰਸਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1990), 508 ਵਿਚ ਵਿਲੀਅਮ ਐੱਚ. ਗੋਰੇਨ ‘ਲੈਪਰਸ’। ⁶ ਚਮੜੀ ਦੇ ਹਰ ਰੋਗ ਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲੇਵੀਆਂ 13:13 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਚਮੜੀ ਦਾ ਰੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਕੋੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ (ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਨੂੰ ‘ਕੋੜ੍ਹ’ (*tsara'ath*, ਤਸਾਰਾਥ) ਕਹਿਣ ਲਈ ਇਸਦਾ ਵਿੱਸ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਲਾਗ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ⁷ ਹੈਰਿਸਨ, 3:105. ਰੋਗ ਸਬੰਧੀ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ‘ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ’ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਯਾਜਕ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋੜ੍ਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ‘ਆਧੁਨਿਕ ਡਾਕਟਰੀ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ... ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ [ਹੈਨਸਨ ਰੋਗ]’ ਵੈਨਹਮ ਨੇ ਲੇਵੀਆਂ 13 ਵਿਚਲੇ ‘ਦੱਸੇ ਗਏ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ’ ਫ਼ਰਕ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ। (ਵੈਨਹਮ, 195-96.) ਕਈ ਲੋਕ ਸੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚ, ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ‘ਰੋਗ ਸਬੰਧੀ ਕੋੜ੍ਹ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ⁸ ਰੋਏ ਗੇਨ ਵੀ ਇਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ: ‘ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਵਾਲੇ *šara'at* ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਘਿਨਾਉਣੇ ਰੋਗ ਦਾ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਰੂਪ ਹੈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ‘ਕੋੜ੍ਹ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਰੋਏ ਗੇਨ, ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ, ਗਿਣਤੀ, ਦ NIV ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਜੌਡਰਵਨ, 2004],

235.) ⁹ਡੌਨ ਡਿਵੇਲਟ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਬਾਈਬਲ ਸਟੱਡੀ ਟੈਕਸਟਬੁਕ ਸੀਰੀਜ਼ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1975), 198. ¹⁰ਆਇਤ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ‘‘ਸਰੀਰ’’ ਲਈ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*bašar*, *ਬਾਸਾਰ*) ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ‘‘ਮਾਸ’’ ਹੈ।

¹¹ਜਿਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*nega*, *ਨੇਗਾ*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਰੋਗ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਦਾਗ’’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ *infection* (ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ – ਅਨੁਵਾਦਕ) ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਅਧਿਆਇ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। *Nega* ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਸੱਟ’’ ਜਾਂ ‘‘ਜ਼ਖਮ।’’ ¹²ਆਇਤ 4 ਵਿਚ ‘‘ਬੰਦ ਰੱਖੋ’’ (*sagar*, *ਸਾਗਾਰ*) ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ, ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ‘‘ਬੰਦ ਕਰਨਾ’’ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਮਾਜ ਨਾਲੋਂ ‘‘ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ’’ ਜਾਂ ‘‘ਡੱਕ ਦੇਣਾ।’’ ¹³‘‘ਪੁਰਾਣਾ’’ (*yashan*, *ਯਾਸ਼ਾਨ*) ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ‘‘ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹੋਣ’’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ¹⁴ਕਲਾਈਡ ਐਮ. ਫੂਡਸ ਐਂਡ ਜਸਟਿਨ ਐਮ. ਰੋਜਰਸ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ—ਗਿਣਤੀ*, ਦ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ NIV ਕਮੈਂਟਰੀ। (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 2006), 92. ਵਿਟਲਿਗੋ ‘‘ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਬੱਗਾ ਪੈਣਾ’’ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਆਰ. ਕੇ. ਹੈਰਿਸਨ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ [ਡਾਉਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1980], 142.) ¹⁵ਦੋਵੇਂ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (13:2) ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ (13:9) ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ‘‘ਵਿਅਕਤੀ’’ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਦੋ ਖ਼ਾਸ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ‘‘ਸਰੀਰ’’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੇ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਸੀ (13:18, 24); ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਰੋਗ’’ ‘‘ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਤੀਵੀਂ’’ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (13:29, 38) ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ‘‘ਮਨੁੱਖ’’ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਵਾਲ ਝੜ ਗਏ ਹੋਣ (13:40)। ¹⁶ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਯਾਜਕ ਕੋਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਸੁੱਧ ਆਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁੱਧ ਹੀ ਸੀ। ¹⁷ਸਿਰ ‘‘ਨੇਗਾ’’ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਵਾਲ ‘‘ਖੁੱਲ੍ਹੇ’’ ਸਨ (NEB; REB)। ¹⁸ਵੈਨਹਮ, 200–1. ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਰੀਅਮ (ਗਿਣਤੀ 12:15), ਸਾਮਰੀਆ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋੜ੍ਹੀਆਂ (2 ਰਾਜਿਆਂ 7:3), ਅਤੇ ਉਜ਼ਿਯਾਹ (2 ਰਾਜਿਆਂ 15:5; 2 ਇਤਹਾਸ 26:16–21) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ¹⁹ਡਬਲਯੂ. ਐੱਚ. ਬਲਿੰਗਰ, ਜੂਨੀਅਰ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਗਿਣਤੀ, ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਪੀਬੋਤੀ, ਮੈਸਾਚੁਸੇਟਸ: ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 2001), 84. ²⁰ਫੂਡਸ ਐਂਡ ਰੋਜਰਸ, 94.

²¹ਕ੍ਰਿਸਟਿਨ ਬ੍ਰਾਊਨ, ਐੱਸ. ਆਰ. ਡ੍ਰਾਈਵਰ, ਐਂਡ ਚਾਰਲਸ ਏ. ਬ੍ਰਿੱਗਸ, *ਏ ਹਿਬਰੂ ਐਂਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਆਕਸਫੋਰਡ: ਕਲੇਰੰਡਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1977), 1059–60. NIV ਵਿਚ ‘‘ਉਣਨਾ’’ ਜਾਂ ‘‘ਤਾਣੀ’’ ਦੀ ਥਾਂ ‘‘ਉਣਿਆ’’ ਜਾਂ ‘‘ਬੁਣਿਆ’’ ਹੈ। ਆਰ. ਲੇਅਰਡ ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ NIV ਵਿਚ ‘‘ਬੁਣਿਆ’’ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੂਪ’’ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੱਧ ਕਾਲ ਤਕ ਬੁਣਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। (*ਦ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਜਿਲਦ 2, ਉਤਪਤ-ਗਿਣਤੀ, ਸੰਪਾ. ਫ੍ਰੈਂਕ ਈ. ਗੋਬਲਾਇਨ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜੌਂਡਰਵਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1990], 580 ਵਿਚ ਆਰ. ਲੇਅਰਡ ਹੈਰਿਸ, ‘‘ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ।’’ ²²ਹੈਰਿਸਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਉਣੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਪੂਰਣਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ’’ ਵਰਤਿਆ ਹੈ (ਹੈਰਿਸਨ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, 146.)

²³ਗੋਨ, 235. ²⁴ਵੇਖੋ 13:3, 7, 10, 15, 18–20, 24, 29.